

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
" 1/2 " 1 " 60 "
" 1/4 " — 90 "

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
" 1/2 " 3 "
— 0 —

Numeri singuratici se vënd
în Cluj cu 5 fileri, într'alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE
se plătesc după măi-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil. de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.
—
ADRESA:
„RĂVAȘUL”
CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKA UTCA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANUJ

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

O adunare de domni și țerani români în Ghioroc, lângă Arad.

Socialismul în Bihor.

Bihor, 28 Aprilie 1904.

Măcelul dela Aleșd a arătat în chip îngrozitor, ce roade poate produce ră-tăcirea socialismului.

Dar aceasta fioroasă întâmplare este totodată un semn îngrozitor atât pentru popor, cât și pentru conducătorii lui. Pentru popor e semn ca se-'și deschidă ochii, se vadă și se cunoască cum s'a lăpădat de conducătorii sei de până acuma și că ascultând de noii învățători, nu la bunăstare și fericire merge, fără la ru-ină și perire. Ear pentru conducători, fie sufletești, fie de ori-ce altă categorie, e semn ca se se deștepte până nu e prea târziu, să repareze greșelele din trecut și se readucă pe cei rătăciți și amăgiți la calea adevărului și la lumină.

În fața tristei realități însă și a primejdiei amenințătoare trebuie să ne punem cu toții pe gânduri și pe lucru. Dar' mai ales pe lucru, pentru-că meditația melancolică, gândirea supărată și pornirea amortită a lucrurilor, nu ajută nimica. Ca să înlăturăm răul și să vindecăm boala trebuie să-'i cunoaștem cauza, începutul, să-'i descoperim firea și mersul, apoi să aplicăm leacul, să ardem și să tăiem, dacă e de lipsă, până mai e timp de vindecare.

Acest principiu, aceasta metodă de vindecare, trebuie să o aplicăm mai ales față de *socialismul anarchic*, care este cel mai mare rău, cea mai primejdioasă boală ivită în timpul din urmă în sinul poporului român mai ales din aceste părți.

Dorind a contribui și din partemi, fie în măsură cât de mică, la cunoaș-terea și înlăturarea acestui mare rău, voi arăta de astădată mijloacele josi-nice de cari se folosesc ticăloșii »aposto-li» ai socialismului.

Românii din Bihor sunt în mare să-răcie, din lipsa de pământ și din cauza

blăstămatei patimi a beției. Și fiindcă sărăcia și foamea, dar' mai ales setea de rachie, este cel mai rău sfătuitor, agitatorilor social-democrați le-a fost ușor a amăgi pe acest popor mai înainte blând și muncitor, și a-'l ațîța și tur-bura până la sëlbatăcie.

Dacă la acestea vom mai adauge și nepăsarea administrației față de propa-ganda socialistă, tractarea neomenoasă și brutală a poporului din partea »dom-nilor» de tot soiul, cari trăesc de pe spinarea lui fără a-'i cunoaște și a-'i simți necazul; apoi ajutorul, venit tocmai la timp, al kossuthistilor, — se va pri-cepe ușor cum s'a putut lăți plaga so-cialismului în timp de 2—3 ani într'o măsură așa de îngrozitoare.

Agitatorii jidani s'au năpustit mai întâiu asupra întinselor moșii bisericești din acest comitat, zicând că ar fi sosit vremea ca acelea să fie împărțite la țerani, cari apoi nu numai vor înnota de aci în colo în bogăție, dar' nici dări nu vor mai plăți, nici cătane nu vor mai da. Minciuna aceasta boacăna a prins, mulțămîta stării de »ex-lex» din anul trecut. Ear urmarea este, că în unele comune țeranii nu mai voiesc să ia în arëndă pășunatul din munții episcopiei gr.-cat. din Oradea-mare, cu toate că bunul Archiereu le-a făcut înlesniri mari în prețul și condițiunile de arëndă și i-a scăpat de ori-ce concurență neome-noasă și de jefuirea mișelească a că-mătarilor.

Ear' nenorociții de Români în loc să fie mulțămitori, orbiți cum sunt de fanaticii agitatori, înjură pe binefăcătorii lor și aprind pădurile dominale, cari și acum ard în mai multe locuri.

Dar' asta e puțin. În alte comune au vestit jidanii socialiști, că s'a aflat contractul încheiat la 1848 între M. Sa Impăratul și între Kossuth în înțelesul căruia M. Sa se îndestulește cu o bu-nă pensie, ear' țara va fi a lui Kos-

suth Ferencz, care va împărți pămên-tul la țerani și nu va mai cere nici dări, nici cătane! Urmarea a fost, că în 24 l. c. pe când la Aleșd se împușcau Românii cu grămada, în comuna Kepesd, de lângă Beiuș, au fost mai mulți ră-niți cu baioneta și era să se tragă glonț ca la Aleșd!

Prin asemenea minciuni își câștigă socialiștii poporul pentru sine. Și cari nu cred minciunilor sunt siliți a se în-scrie, prin tot felul de amenințări.

Astfel într'o comună s'a bătut doba, să se adune toți oamenii la școală, a-colo li s'a spus că cei ce nu se vor înscrie între socialiști, vor fi însemnați, punându-li-se țidulă roșie pe poartă, apoi vor fi bătuți și alungați din sat cu femeii și copiii cu tot; alții au fost amenințați cu aprindere și cu moarte.

Și astfel au fost siliți să se înscrie și unii cari nici idee nu au de socia-lism, ba unii nu-i știu zice pe nume, și zic că s'au făcut: șotaliți, ciocialiți, sau »ciocialiți mocani», (social demo-crați). Ba am auzit, că de groaza ame-nințărilor chiar și unii preoți și învăță-tori au fost siliți să se înscrie la so-cialiști!

Și să nu creadă cineva, că bietul popor are ceva folos din socialism.

Din contră, el este exploatat de-cătră jidanii agitatori, cari nu de dra-gostea poporului sunt conduși, ci al lor folos îl vânează. căci și ei »pungă au» ca Juda venzătorul, și din sudoarea sër-manului ziler trăesc domnește, căci fie care socialist trebuie să le plătească pe toată luna 1 coroață. Apoi jucățiile cele multe venite asupra lor, fiindcă nu voiesc să plătească dările, și tirănia celor mai bogați din sat, cari se fac socialiști nu de dragul principiilor socialiste, pe cari ei le respectează mai puțin, fără ca să exploateze pe cei mai proști și mai săraci și să benchetuiască cu ji-danii, cari fac gură mare aruncând po-

porul în gura puștilor jandarmilor, ear' ei fug cu sudoarea țeranului în pungă, lăsându-l pradă sorții.

Eată, iubiiți Români, cu ce mijloace lucră apostolii mincinoși ai socialismului și la ce sfârșit vă duc.

Feriți-vă dar' de acești lupi răpitori, cari nu binele vostru, fără punga voastră o vreau, cari vă aruncă în gura morții și apoi vă părăsesc.

Ear', voi conducători firești ai poporului, asemenea, treziți-vă și priveghiați asupra bietului popor și-l luminați ca să cunoască pe adevărații sei binefăcători și să nu orbece în întunecul perirei.

Prietinul.

Tinerii noștri domni între țerani.

Studentii universitari din Cluj făcuseră în toamna trecută câte-va excursiuni prin satele din jurul Clujului, cum a fost la Măciș (la sfințirea școalei), la Feleac și Apahida. Faptul acesta frumos de înfrățire românească a fost laudat de toți — pagubă însă că s'a contenit prea curînd, și acum, pare că nime nu se mai gîndește la asemenea lucruri. În schimb tinerii universitari români din Budapesta au făcut ei în sîrbătorile Paștilor o descălecare frumoasă în câteva sate din jurul Aradului. În ziua întăiu de Paști tinerii românași, vre-o 16 inși, au mers cu trenul la Ghioroc unde au fost foarte bine primiți. A doua zi de Paști s'au dus cu toții la *Cuvin*, sat vecin cu Ghiorocul unde asemenea au fost primiți cu multă cinste și dragoste. Au cântat în cor la biserică, la sfînta liturgie, și au eșit în procesiune la câmp unde s'au binecuvîntat holdele, unde asemenea au cântat și au încîntat poporul. Fetele tinere din sat, după obiceiul locului, au aninat fiecărui domnișor câte o cunună de fir de grâu la piept. După amiază au eșit la »Isvorul Moșului« un loc frumos din vile vestite ale Cuvinului.

A treia zi de Paști s'au rentors la Ghioroc, unde s'a făcut slujbă mare și corul tinerilor a cântat în biserică. Asemenea au eșit și aci la binecuvîntarea grînelor. După amiază a fost petrecere populară. În horă s'au încins o frumoasă cunună de Români și Românce, domni și țerani, domnișoare și țerăncuțe frumoase.

În pauză s'a făcut o producțiune literară, cu vorbiri și declamațiuni. Intre alții a declamat *George Gërda*, iurist în Budapesta, câteva din frumoasele sale poesii scrise în graiul bănățnesc, ear' Seb. Stanca, președ. soc. „Petru Maior“ a studenților noștri din Budapesta, a vorbit frumos împotriva sectelor rătăcite, ce se încuibă și printre Români: *pacăiții și socialiștii*. După petrecere toți cei adunați s'au fotografiat împreună, după cum se poate vedea în chipul ce dăm în fruntea foii, chip imprumutat dela confratele nostru »*Poporul Român*« din Budapesta. Sara a fost un concert domnesc, foarte frumos și veselie multă. Unul din cei de față a cetit următoarele versuri la adresa bravilor tineri români din Budapesta.

Tinerimel universitare.

V'am văzut. — V'am admirat
Cântul vos' ne-a fermecat.
O nespusă bucurie
Dat-ați mîndrei Podgorie.
Și vă 'nălțăm pân' la nori,
Pui de lei, mîndri feciori.
Zeul Marte să 'ncunune
Fruntea voastră cu renume;
Minerva să 'mpodobească
Cu știința sa cerească
Inima voastră română
Ca să fie 'n veci stăpână
Peste neamul nost cel blînd
Cât a sta p'acest pămînt.
Noi cei vechi dăm înapoi,
Striviți de griji și nevoi,
Voi să dați tot înainte
Cu sufletul și dor ferbinte
De a lucra cu drag și spor
Pentr'un falnic viitor.
Să trăiți, să înfloriți
Mulți ani să ne 'nveseliți!

Eată ce lucru frumos când țeranii noștri români primesc în mijlocul lor domni de Român, ear' nu jidovași și alți venetici, străini de neamul nostru și de a noastră lege. Atunci nu se întîmplă bătăi ci lucruri înălțătoare. Pe când dacă se iau după căputași venetici și străini o pășesc ca cei din *Aleșd* și din *Bihor*.

Ce este mai bun și mai frumos de cât a fi frații împreună?!

Crestături.

— **Fapte jidovești.** Nu urîm pe nimenea. Iubim și pe dușmanii noștri. Dar urîm și desprețuim faptele ticăloase și înfierăm pe pricinuitoarii lor mai ales atunci, când ei stau pe o atare înălțime, de unde nu murdărie, ci lumină, pace, adevăr și binefacere trebuie-ar să strălucească. Trebuie să facem aceasta, pentru-că ca la noi în țară nu-i nicăiri. De atatea ori s'a dovedit, că oameni păcătoși și nerușinați au condus, au dat ton și au judecat faptele altora, înălțînd pe unii și încălecînd pe alții. După cum interesele lor pretindeau și nici odată după vrednicie. Și nu e mirare, căci răutatea și ticăloșia se întăresc, sprijinite fiind chiar și de cei buni, intru cât acestia ori se dau la o parte, ori de frică, netezesc și strîng mîna celor vrednici de obezi și întunecul temnițelor. Unul zice: știu și cunosc mișelia, dar' nu m'e mestec, că nu vreau să fiu tărăit, altul zice: cunosc eu păcătoșeniile cutărui, dar nu le sbiciuiesc, că-i la putere și mult poate face pentru mine. Dar' boala și rana, ce lasă miros infect nu se poate tînuși pîn' la infinit. Trebuie să se descopere odată, pricinuind și dispreț și greață. Dumnezeu așteaptă întoarcerea păcătoșilor, dar' când vede, că se învîrtoșează în răutate, lovește din mîni arma, ce o țineau nu ca să apere dreptatea, ci ca să stoarcă pe alor seamă cinste și mărire și când luată-li arma, spulberată-li și cinstea și mărirea, ce li se da nu pentru prețul lor intern, ci pentru averea ori dregătoria, ce o aveau.

Nu-i mult, de când *Dienes Márton*, un stêlp al partidului Kossuthist, fost deputat, a voit să corumpă cu bani pe alți deputați. Și *Dienes*, jidanul, cel cinstit și prețuit, descoperit fiind și-a căutat altă țară. Alt jidov *Schwartz*, a conlucrat, ca un judecător înalt să judece nu după dreptate, ci după cum era plătit de partide, prin ce a clătinat încrederea în justiție. Mai în zilele trecute un alt jidov. *Fenyő Sándor*, avut mare și șeful gazetei Kossuthiste „Egyetértés“, cu ticăloșiile lui a scandalizat întreagă țara, dovedindu-se, că el e mai rău decît o hienă, intru cât a atacat nu trupul, ci cinstea, curătenia și pacea îngerească a copilelor nevinovate. Gazeta catolică „*Alkotmány*“ scrie, că dintre miile de oficiali de tren, cari s'au pus în grevă, frîngându-și jurămîntul, compromițînd țara și pricinuindu-i mai multe milioane pagubă, — mare parte au fost *jidovi și jidani* sunt aceia, cari i-au sprijinit și încurajat și cari strigau, că vor pune în grevă pe toți muncitorii din Ungaria, cum ziceau jupânii Visontai și Vázsonyi. Apoi capii socialistilor *Izrael* și alții nu sunt toți *jidani*, cari trafică cu simțămintele, averea și viața celor nebuniți de ei? — Pilda cea mai proaspătă *Aleșdul*.

Acestea și alte încep să deie de gîndit și neașilor Maghiari. De nu s'ar mulțumi numai cu gîndul, ci se pună mîna pe cuțit și se curățe rana, de care suferă țara. Să nu umble după cai verzi: după maghiarisărt de nume și limbă. Acestea nu vor înainta mărirea țării, ci o vor ruina. — Un Maghiar din Seghedin, *Dr. Király Péter*, a scris o broșură intitulată: „*Strigăt de alarm*“, în care în un ton rezolut sbiciuește politica oficioasă jidovească dela noi. Intre altele scrie: „Domnii Morit Jókai, Sándor Brodi și Victor Rákosi laudă patriotismul jidovesc, eu însă întreb: Adus-au jidovii vre-o jertfă pentru țară și făcut'au ei mai mult decît ce-s datori să facă? Ovreei noștrii n'au dreptul să se deie de mari patrioți. Ci au răsplătit cu cea mai neagră necunoștință marinimositatea Maghiarilor. Dacă au făcut ceva pentru Ungaria, îndată au cerut să fie răsplățiți. *Patriotism, umanitate și morală sunt tot deauna minciuni în gura jidovilor. Buruiana ovreiască a ajuns să fie stricăciunea țării noastre*. În capitala țării noastre sau schimbat toate după gustul jidovesc așa că Budapesta a devenit o adevărata *Judapesta*. Azi în Ungaria pe fiecare chilm. pătrat cad 3 jidovi și tot al 17-lea maghiar e jidov. Și numărul lor încă tot crește. — Ideile nimicitoare socialiste încă avem să le mulțumim Ovreeilor. Intreagă gazetăria maghiară e în mînile lor. Arta, literatura, industria, comerțul nu sunt decît arme în mînile jidovilor. —

Oare când vor cădea armele din mînile celor ne-trebnici și țara noastră va fi tare și mare, domnind în ea virtutea?!

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI.

Almașul-mare, 14 Aprilie 1904.

De multe ori, — deși poate nu totdeauna basat — aud cuvintele că Românul nu e în stare a învăța, că se lipește tare de lucrurile, datinele vechi, străbune, și că nu are nici un simț pentru înaintare. Ce frumos au desmîntit aceasta credință a străinilor, tinerimea română din comuna noastră, prin producțiunea teatrală, împreună cu cor și declamațiuni, arangiată în 12 a l. c.

De multe ori mi s'a dat prilej în viață a auzi coruri și producțiuni frumoase, dar cea ce am văzut în Almașul-mare și mai ales ce am auzit m'a pus în uimire. —

O comună situată în cel mai frumos loc de pe valea Almașului, a cărei locuitori mai bine de a treia parte sunt maghiari. Locuitorii români și pînă acum au arătat o oare-careva istețime față de românii din jur, dar' de când — *Decembrie 1903* — a venit în comună învățătorul *Vasilii*

Idu, a înaintat cu pași atât de mari, încât nici în comparație nu se mai pot pune cu poporul din jur. —

Acest învățător într'adevăr a arătat, că ce poate face un conducător al poporului, dacă își cunoaște chemarea sa, și dacă își și îndeplinește datorința astfel după cum avea fi prescrie luminarea nu numai a tineretului de școală ci și a poporenilor, eșii de pe băncile școalei. — În decurs de cinci luni de zile a compus cu tinerimea un cor, cu care cîntă toate cîntările liturgiei, și celea mai frumoase compoziții în 4 voci, încât te miri dacă auzi esacitatea cîntărilor, împreunate cu solo dela niște fii de țerani, cari înainte de aceasta cu cinci luni, nici idee nu au avut despre cor în mai multe voci. —

De altcum și celelalte puncte ale programului au fost executate cât de bine făcîndu-se vrednici de toată lauda publicului ascultător mai ales *Nic. Șuteu*, care a jucat rolul învățacelui de păpușar în comedia »*Otrava de hârciogi*« și *Ioan Igna* jucînd rolul bețivului în piesa: »*De năcaz*«. —

După producțiune, care a ținut pînă la 11 ore din noapte, a urmat »*Călușorul*« jucat de 9 tineri tot țerani îmbrăcați în costum corăspunzător, ear după aceasta petrecere populară a țeranilor din loc și jur, — care a ținut pînă dimineața.

Venitul curat a acestei producțiuni aranjate în favorul școalei din loc a fost aproape la 100 coroane, o sumă considerabilă aceasta, dacă luăm în considerare, că prețul de intrare a fost de persoană numai 40 bani.

A fost un început foarte bun, care ne dă drept a nădăjdui un viitor foarte înbucurător a poporului din Almașul-mare, dacă și de aici încolo vor asculta de conducătorii săi, ca pînă acum mai ales atunci, când aceia ca și *DI Vasilii Idu* sunt vrednici de lauda tuturor oamenilor de bine. —

— edam.

Cărturarii și plugarii*)

Adevăr zic voue: multă este dragostea și fără păreche omenia țeranului nostru.

A fost de ajuns să le cetească o scrisoare părintele, că o seamă de domnișori, dela învățătura mare din Peșta au pus gînd să vie în mijlocul lor la praznicul Paștilor și toți poporeni din sătulețul Ghioroc au fost în picioare. Și-au gătit nevetele straietele cele mai frumoase, și-au grijit cu cuviință moșnegii pletele lor albe, și-au pus feciorii floare de rosmarin în pălărie și au mers cu toții la gară, să-i astepte pe domnișorii cari vin să le facă cinste, să stea cu ei de vorbă, să dea mîna cu ei. . . Și când au sosit domnișorii au purces sate întregi în drumul lor și au răsunit treasuri și glas de clopote și strigăt de veselie, cât se uitau dumiriți foarte străinii: Uite, uite cum își cinstește Românul cărturarii, iar domnișorii, cari au venit dela cetate și au umblat multă lume și țară, vîzînd atata cinste și dragoste la acest neam năcăjit și-au tras cam pe ochi pălăriile lor ciudate, să-și usuce o fărîmă de lacrimă. A fost apoi veselie și cîntece vreme de trei zile; cu toții se simțiau pare că mai întăriți în fața străinilor, mai puțin sfioși în fața arîndașului jidov, când domni de legea lor le spuneau cuvîntul de îmbărbătare. Și-ar fi dat tot dela casă în chip de omenie și s'ar fi împotrivit aprinși fără teamă ori cui, dacă ar fi cuvîntat domnișorii: frați Români, acum odată înainte! . . .

Așa a fost deunzi la Ghioroc, în acest sătuleț apropiat de miezuina Ardealului, unde Români noștri nu trăesc numai între ai lor, căci a lăsat Dumnezeu în sat două ori atăția Unguri. Și tot astfel e în ori ce loc unde calcă picior de țaran de-al nostru, căci Românul e omenet' dela fire, e deschis la inimă și dacă te apropii de sufletul lui năcăjit, uită năcazul, uită și dacă i-ai greșit ceva își împarte și bucătura cu tine. Țaranul nostru nu e ursuz ca alte neamuri, nici fără ascultare la povață, el e cuviincios la vorbă, ușor de înfrînat în greșelile lui și doritor peste măsură de cuvîntul surtucarilor de legea lui; el e mîndru când poate arăta vecinului lui de altă viță: Uite așa-i *domn de-al nostru!*

Și totuși dacă stăm să luăm seama, cinstiți domni, cărturari de tot soiul, drept cuvînt spunem cănd ne jeluim, că sunt printre șirele noastre multșori, cari nu-și dau seamă de omenia și cinstea țeranului nostru. Sunt mulți, cari trag mai cu dinadinsul la șerparul țeranului, decît la inima lui, cari își fac uitată obîrșia lor de feciori de

*) Din prilejul sîrbătorilor dela Ghioroc „Poporul Român“ din Bpesta publică acest articol eșit din condeiul măiestru al unuia dintre cei mai tineri și mai de seamă poeți ai noștri. Il reproducem întreg pentru adevărurile ce cuprinde. Lăudăm peste tot fața tinerimei din Budapesta, fi facem însă băgători de seamă, ca pornirea lor frumoasă să nu și-o pună în serviciul unei politici de clică; și că combatînd sectele și primejdiile din popor să nu cultive cumva, fie și indirect, sectarismul unei clice politice, care se agață de ei. . . Red.

cantori dela sate și plugari încărunțiți în cinste, domni cari stau prea bucuroși la masa streinilor de legea lor, domni cari nu zăbovesc pentru două vorbe, când le cer povață plugari ajunși la necaz.

Sunt astfel de domni și nu e bine așa. Mari meșteri ai slovei au spus adevărul chibzuit cu multă judecată, că numai lamura largă a poporului poate slugi de temelie, pentru înaintarea unui neam, popor e izvorul de întărire și premenire întru tărie a cărturarilor; poporul dă brațele vênjoase și cugetele limpezi.

Din popor sunt datori cărturarii să-și înjghebe temeiul gândurilor bune; din dorurile și așteptările țeranului nostru năcăjit să-și împletească cununa nădejdlor. Numai năcasurile și lipsurile poporului vëzute de aproape și spuse de vorba lui, numai aceste ne pot da dreapta înțelegere a vrerilor noastre de bine. Nu la mesele bogate în strălucirea argintului să sălășluește duhul mântuirii noastre, la măsuța sărăcăcioasă pe care aburește o mămăligă, în jurul căreia șed pe lavița cinci feciorași cari toți vor slugi la rândul lor pe Înălțatu-Împăratul, acolo trăește în așteptarea neclintită a norocului tăria nădejdlor noastre.

O datorie avem deci cu toții cărturari de legea românească; să băgăm de samă că nici un soiu de orindueli ale vieții noastre cu osebite meștesuguri, să nu clădească punte de despărțire între sufletul nostru și inima țeranului. Dinpotrivă: să căutăm cât mai des a ne apropia de ei, să mergem între popor, să dăm mâna cu țeranul, să-i spunem cuvânt de învățatură din cărți scrise pentru dînsul, să-i ascultăm și să-i învățăm mer-sul gândurilor ce poartă, să intrăm în casa lui, să-i auzim glumele, și cântecele, să ședem pe lavița lui, să închinăm cu el ca să-i știm dorurile ce-l ispitesc.

Atunci numai ne vom câștiga adevăratul temei de mâncare în munca noastră de întărire; atunci vom avea prilejul să înțelegem comoara ce doarme în sufletul țeranului nostru; atunci vom ști prețuri cu adevărat farmecul cântecelor și al limbei noastre; atunci ne vom premeni judecata încuscrită prea de-aproape cu orinduelile creșterii străine; vom porunci nevestelor noastre să ne cânte doine și să ne învețe copiii în limba românească ear' noi cărturarii vom avea cu toții un punct de înțelegere dreaptă, care ne va strînge șirele în lupta ce va să vie.

Numai acest fel de împlinire a datoriilor e cel drept și cel priceput, să socotim asupra lui Domniilor Voastre, căci avem mult potop de năcasuri, cari ne bat la poartă și mult de plivit în ograda noastră.

Ear dvoastră gospodari de omenie din alte părți ale țării noastre fiți întru toate în așteptare și luați pildă dela țeranii de sub podgoriile Ghiorocului și Cuvinului, pe cari Dumnezeu să-i țină în sănătate și să le deie belșug în rodul viilor....
Nic. Otavă.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

La fundul bisericii celei vechi a Românilor gr.-cat. din Cluj se clădește acum o casă nouă. E casa vecinului, nu a bisericii. O, că biserică n'are încă bani, deși lipsă ar fi ca și lângă ea să se zidească o casă parochială nouă și mai ales o școală nouă. Că avem numai o sală fără aer, fără lumină destulă, și aproape 100 băieți și fetițe în aceasta mică sală, care e unica școală românească în Cluj! Doamne, Doamne, multe sunt lipsele bisericii și școlii din Cluj, și slabe îi sunt puterile. Eată de ce mare și folositor, și de multă laudă vrednic lucru fac toți aceia, cari aleargă cu ajutorul lor, din loc și din depărtări, pentru noua biserică română din Cluj.

Au mai dat ajutoare:

Nr. 140. Vasile Imbuzan, Cluj, 10 coroane.

Nr. 141. Nicolau Chintoan, căpitan la reg. de inf. nr. 2. Brașov, 16 cor. /2 cuponi dela acțiunile »Economului.«

Suma totală a săptămânei: 26 coroane.

La fondul, ce l'a înființat »Economul« pentru biserică nouă, a dat Vasilica Nemeș, proprietar din Cojocna, 8 coroane, prețul cuponului după acțiunea sa.

Dumnezeu să le răsplătească!

— **DI MAIOR SIM. BLASIU**, șeful comandi de întregire a reg. 51 din Cluj, a fost înaintat cu 1 Maiu a. c. la rangul de vice-colonel. — Felicitările noastre!

— **Dnii profesori dela Blaj Alecsandru Ciura și Octavian Prie**, au trecut cu succes strălucit examenul pedagogic de profesori, Luni în 25 Aprilie, înaintea comisiei de examinare dela universitatea din Budapesta.

— **Sinodul archidieceșan**, merit să deie o îndreptare nouă cauzei bisecicești, prin îmbunătățirea sortii materiale a preoțimei, se va începe

Marți în 10 Maiu, la Blaj. Așteptările clerului față cu acest sinod sunt foarte mari. Altfel toată lumea recunoaște însemnătatea acestui sinod, dela hotărârile căruia atarnă foarte mult viitorul bisericii noastre gr.-cat. »Gazeta Transilvaniei« dela 4 Maiu n. se ocupă la loc de frunte cu sinodul dela Blaj, și atrage atențiunea puicului asupra însemnătății lui.

— În tractul protopopesc al *Indolului*, a fost ales deputat la sinodul din Blaj parochul Hășmașului; ear în tractul *Almașului* a fost ales *Eug. Șancu*. În amândouă sinoadele protopopești s'a luat hotărâre și pentru introducerea *misiunilor populare*.

— În sinodul protopopesc al tractului Reghin a fost ales delegat la sinod *Ales. Têrnăvean*, parochul Hodacului.

— **Tatăl Episcopului.** În numărul trecut numiam »fericit« pe badea Ioan Radu, dela Ujfaleu, tatăl iubitelui episcop al Orăzii, Dr. Dem. Radu. Cînd după eșirea aceluia număr — Sâmbăta trecută — a avut prilej a vorbi cu cinstitul bețrân dela Ujfaleu, în gara dela Cluj, unde s'a oprit în trecere dela Orade spre casă. L'am întrebat unele și altele, și l'am găsit foarte mahnit în sufletul său pentru rătăcirile cele mari ce le-a vëzut printre frații nostri din jurul Beiușului, — cu »socialismul« lor »Doamne ferește, pe la noi nici nu se aud lucruri de acelea,« zicea nenea Ioan. Și ne zugrăvia oamenii și stările de lucruri, străine de Românul ardelean și de firea lui. În urmă lauda economia într'o formă proprie.

— Sunt om bătrân; dar de aș mai fi odată tinăr, măcar m'ar îmbia cu ori ce dirigătorie și cu ori ce domnie, eu tot numai plugăria mi-aș alege-o. Nu-i lucru mai bun ca economia și credința în »D-zeu!«

— Era mahnit bătrânul de cele auzite și vëzute, dar din mărturisirea aceasta am vëzut, că totuși e fericit.

— **Corușul** e o comună mică, dar destul de bunișoară, în jurul Clujului. Toată nenorocirea ei însă că n'are preot în sat. Și peste tot n'are nici un inteligent în sinul ei. Și cum mai e și cam ferită de lume, și cam părăsită, nu e mirare, că *rătăcirea* pocăiților, care ca un vînt blăstămat trece prin toate comunele a găsit pat cald semînței de neghină, ce o împrăștie. Mai mulți creștini au căzut în mrejele acestei nebune rătăciri. Dumineca trecută eșind dl protopop Dr. Dăianu, în afaceri oficioase în comună, a slugit s-ta liturgie în biserică din Coruș, și a predicat peste un ceas, arătând învățatura cea dreaptă despre biserică și rătăcirea cea mare a așa numiților »pocăiți.« Cuvîntul n'a resunat în pustiu. Credincioșii s'au întărit în credință, și s'au declarat împotriva pocăiților, afară doar de doi înși cari n'au fost la biserică. Ca o dovadă despre alipirea lor cătră biserică a arătat faptul, că la îndemnul protopopului toți cei întruniți la adunare s'au legat se lucre în ziua următoare spre a face o umplătură tare lângă biserică, care era amenințată din pricina lunecării pământului din apropierea bisericii. Lucrul acesta trebuia de mult făcut, pentru că anul trecut, când cu visitația canonică a canonicului Dr. Bunea, li-s'a pus cu de adinsul la inimă. Nu l'au sevrîșit inșe până acum Lunia trecută, făcînd un lucru cu adevărat bun.

— Mare impresie a făcut în popor și faptul că Duminecă d. a. îndată după adunarea bisericească, s'a aprins și a ars casa, cu tot ce a fost în jurul ei, a unui om care se depărtase de biserică. Numai împrejurării că casa aceasta era la margine de sat, fără vecini apropiați, se poate mulțami, că nenorocirea n'a fost mai mare.

— **Zugrăvirea frumoasei catedrale** din Sibiu se vede că se va încredința totuși unui român. Anume în consistorul plenar s'a hotărît, ca dl *Octavian Szmigelski*, fratele canonicului din Blaj, să fie rugat se facă un plan pentru zugrăvirea cupolei și a iconostasului. După ce se va cerceta acest plan de nou, se va încheia probabil contract cu dl O. Szmigelski, mult lăudatul pictor bisericesc. Faptul acesta ar fi de însemnătate deosebită în viața noastră culturală.

— **La Roma.** Se plănuieste, în cercurile noastre bisericești, ca pe toamnă earăși să meargă o ceată frumoasă de Români la Roma. Acesta ar fi cel dintăiu peregrinaj românesc sub noul Papă, Piu X. Dee D-zeu să se însuflețească mulți pentru frumoasa idee de a vedea Roma, mama noastră cea bună!

— **Convocare.** Adunarea de primăvară a anului 1904 a desp. »Cluj« al reuniunii învățătorilor gr.-cat. din archidieceșca de Alba-Iulia și Făgăraș, s'e va ținea la 16 Maiu n. c. 1904 în comuna Gârboș unguresc pe lângă următorul Program: 1. La 8 oare a. m. participare la serviciul divin. 2. La 10 oare deschiderea adunării. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Alegerea comisunilor: a) pentru aprecierea prelegerei practice și b) a disertațiunilor. 5. Prelegere practică. 6. Aprecierea ei. 7. Disertațiuni. 8. Aprecierea

lor. 9. Raportul cassarului. 10. Facerea literilor fundaționali pentru fondul despărțămîntului. 11. Eventuale propuneri. 12. Statorirea locului pentru ținerea adunării viitoare și însinuarea pentru ținerea disertațiunilor și prelegerei practice. 13. Alegerea alor doi membrii pentru verificarea procesului verbal. Inchiperea adunării. Feneșul săsesc, 28 April 1904. Ioachim B. Pop, inv. președ. Paul Puscaș, notar. NB. Ce-i cari doresc a lua parte la masa comună (à 2 cor.) au a înscința preotului local Ioan Romoșan până în 12 Mai 1904.

— **Livia Nowotny**, fiica distinsului jude de curie Iosif Pop, a reposit în Arad în vîrstă de 37 ani. — Fie-i memoria binecuvîntată!

— **Reuniunea meseriașilor și comercianților** din Sebeșul-Săsesc »Andreiana« vestește concert pe Vineri în pavilionul de vară dela hotel »Central«.

— **Necrolog.** Subscriși avem nemărginită durere să anunțăm în numele nostru și al număr-roaselor rudeni, că neuitatul și iubitul nostru soț, părinte, socru, cumnat și afin *Ilariu Ciungan*, paroch gr.-cat. în Booș, după multe și grele suferințe, împărțit fiind cu sf. taine, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, la 1 Maiu n. 1904 în spitalul »Carolina« din Cluj. Rămășițele pămîntesti ale scumpului defunct se vor așeza spre vecinică odihnă, Marți în 3 Maiu n. a. c. la 3 ore după amiază, în cimiterul gr.-cat. din Booș. Rugați-vă pentru sufletul lui!

Sofia Ciungan n. Bogdan, ca soție. Silviu, învăț. gr.-cat. în Pata, Victor, stud. în filosofie, Emil, Otilia, Ildita, Malvina, Liviu și Virgil, ca fii. Saveta și Maria Ciungan, ca surori. Anica Florescu și soțul Nicolau, propr. în Ighiu, Iudita Vlăsa și soțul Traian, propr. în Indol, Augustin Bogdan și soția Otilia, în Alba-Iulia, ca cumnați și cumnate. Maria Ciungan, preuteasă vęd. în Mirisău, ca verișoară. Mărioara Ciungan n. F. Negruțiu, învățătoare în Booș, ca noră. George F. Negruțiu, inv. pens. și soția Alexandrina, Emilia Bitea și Ioan, preot în Cuț, ca cuscii.

— În **Sân-Mihaiu**, (comit. Cluj) a reposit fruntașul *Ioan Crișan*, fost curator când s'a zidit frumoasa biserică. El a primit, în lipsă de preot pe canonicul Dr. Bunea, anul trecut, la masa sa, înmormîntarea i-a fost frumoasă. Au slugit 4 preoți, și a predicat Vas. *Podoabă*, arătând mulțime de credincioși mângăierile credinței, și primejdiile rătăcirilor, cari ne colindă azi satele.

— **Earăși proces de presă.** În 11 și 12 Mai st. n. se va pertracta la curtea cu jurați din Cluj un alt proces de presă, intentant contra Dlui *Vasile E. Moldovan*, pentru 5 articole apărute în *Foaia Poporului* sub titlu »Despre originea noastră.«

Vedem, că procurorii nu mai încetează cu procesele. Nu se lasă mai pe jos nici foile ungurești de aici, cari agită de pe acum. Nu știm cum vor fi judecătorii. —

— **Petrecerea din Ernot** aranjată în 12 April n. a. c., atât în privința morală cât și cea materială a succes foarte bine. S'a încassat cu totul suma de 209 cor. 60 fil., și s'au spesat 161 cor. 20 fil., rămânînd deci un venit curat de 48 cor. 40 fil., din care sumă 1/2 parte 24 cor. 20 fil., s'a dat pentru biblioteca reuniunii învățătorilor din tractul Ernotului, ear 1/2 parte tot 24 cor. 20 fil. s'a dat la școala gr.-cat. din Ernot ca să se cumpere cărți de școală la băeți, dupăcum a fost provăzuti în invitări.

Comitetul aranjator își ține de cea mai mare datorință a aduce cele mai călduroase mulțămite și pe aceasta cale tuturor P. T. Domni, Doamne pentru marimoasele suprasolviri.

Ernot, în 13 April 1904.

Comitetul aranjator.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

Premii de examen la școlari!

Recomandăm ca premii potrivite băieților din școalele populare cărțile eșite acum, în biblioteca »Răvașului«: »**Cărțile Săteanului Român.**«

Nr. 1. »*Schițe din popor*«, de G. Stoica. Conține o povestire frumoasă, »Hărca« și costă numai **10 fil.**

Nr. 2. »*Pecatele noastre*«, de P. Suci. Cuprinde articoli plini de învățatură, despre scăderile poporului, nepriceperea, necredința, ușurătatea la îndatoriri, și alte, și multe îndemnuri bune pentru viața de acum a țeranilor. Costă **15 fil.** A se adresa la administrația foii. La comande mai mari se dă rabat.

Tipografia „Carmen“

în Cluj

execută tot felul de lucrări tipografice prompt și cu prețurile cele mai moderate!

Comande se primesc și la Librăria D-lui Erich Fabritius din Cluj (Piața Regelui Matia nr. 32).

Agentura generală

din Cluj a băncii de asigurare

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuează oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălagiu, Sătmă, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și exploziunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obicinuite, anume: *capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.*

Asigurări populare fără cercetare medicală până la 1200 coroane.

Asigurări pe cheltuielile înmormântării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„Transsylvania“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 de ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619'84 fil., ear pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162'98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10'2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în toate limbile din țară dela

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emeke-tér“ Nr. 16.

precum și dela agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

Salon de ras, frișat și parfumerie

Teodor Terziu

in Cluj.

Strada Kossuth Lajos Nr. 1. (edificiul Hotelului „Central“)

Deposit de parfumeriile cele mai fine și specialități, săpunuri de toaletă, creme pentru mână și față, pudră, Eau de Cologne, apă de gură, perii de dinți, rociuri de păr și piepteni cu cele (41) mai ieftine prețuri. 2-5 Rog on. inteligență pentru binevoitorul sprigin.

Wilhelm Ignác

Ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de

măsurare de pământ,

mappare,

arangeare de posesiune.

După acord marchează linia căii ferate normale ori

înguste.

Prețuește moșii, esoperează și valorează patente, pe lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite la adresa de mai sus.

40-50.

„THE STANDARD“

fundată în anul 1825.

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual Avere proprie
Cor.: 32,000.000 Cor.: 260,000.000

Dividende solvite Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000 Cor.: 520,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kosuth-Lajos nr. 4. în palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.)

37

De admirat!

Pentru 5 coroane trimite, până ce-mi mai ține proviziunea 4½ k.

SĂPUN DE GĂTEALĂ

fin cu miros de flori, și puțin vătămă (cam 50 bucăți) frumos combinate din bucăți cu miros de rose, melin, moșus, viorele, rezedă etc. Prețul regulat e de trei ori mai mare.

Se trimite cu rambursă:

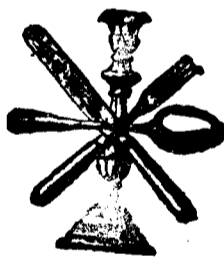
AUFFENBERG JÓZSEF

Budapest, Strada Próféta 5.

10-10.

Cine suferă de Epilepsie și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârșiri și broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela „Privil. Schwanen Apotheke,“ Fraukfirt a. Main. 8-52.

O cumpănă de culina gratuit.

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încărcat mărfurile mele de argint mexican renumite în toată lumea pentru eselența lor și anume:

6 cutite de masă de argint mexican
6 linguri » » » »
6 furcuțe » » » »
12 lingurițe de cafea » »
6 cutite escelente desert » »
6 furcuțe » » » »
1 lingură mare de supă » »
1 » » » lapte » »
2 feșnice elegante de salon.
46 bucăți la olaltă costă numai

6 fl. 50 cr.

După ori ce comande pe lângă asta dau ca present de răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chlgr. Argintul mexican e un metal de tot alb (și înlăuntru) pentru a cărui durabilitate și escelentă calitate iau răspundere pe 25 ani.

Espediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european casa centrală de marfuri.

Scheffer D. Sándor

8-24. Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Pentru 5 coroane trimite 4½ chlgr. (cam 50 bucăți, puțin atinse), de

săpun fin de toaletă,

bine ales din săpun de rose, crini, lapte, scumpie, viorele, rezedă, jasmîn și lăcrimioare. Trimițând banii înainte ori cu rambursă spedează casa centrală de mărfuri Scheffer D. Sándor Budapest, VIII, Bezerédi-utza 3. szám. (36) 7-24.

Ioan Nyikulás

întreprinzător în conducerea apei, canalizare și lucrări la fântâni cu smăc.

Cluj, strada Unio-utca Nr. 12.

Am onoarea a aduce la cunoștință p. t. Public, că în str. Unio nr. 12. am deschis un atelier pentru conduct de ape și canalisări întru toate corespunzător lipselor timpului modern.

Întreprinderea se estinde asupra tuturor ramilor specialității acestei și pe lângă prețurile cele mai echitabile fac:

conduct de apă, canalizare, incadrare de isvoare, svintarea locurilor apătoase cu ajutorul țevilor, liferarea și montarea fântânilor cu smăc și altele de acest fel.

Reparaturi fac prompt și ieftin.

Cerând sprigin binevoitor, sunt cu distinsă stimă:

40. 3. 2. Ioan Nyikulás.

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj-Kolozsvár (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite colorii în baia și cuptorul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandează provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericii române celei noue din Cluj! — 42 (3-)

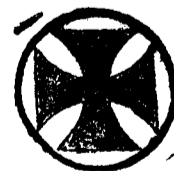
La autor în Blaj și la Administrația „Răvașului“ se află următoarele cărți:

1. »Predici populare pe toate Duminecile« de Gavril Pop, canonic (2 tomuri à 1 coroană tomul) 2 cor. — fil.
2. »Predici populare pe sărbători« de Gavril Pop, canonic (1 tom) à 1 cor. — fil.
3. »Predici populare ocazionale« de G. Pop, (1 tom) à 1 cor. — fil.
4. »Istoria revelațiunii divine a testamentului nou« de Gavril Pop (4 broșuri à 50 fil. broșura) 2 cor. — fil.
5. »Tomis a Kempis« trad. din limba latină de G. Pop (1 fascicol) à cor. — 80 fil.
6. »Dicționar mitologic din mitologia greacă și latină« de Gavril Pop (fascicolul 1, 2 și 3 à 40 fileri fascicolul, iar al 4-lea fascicol à 20 fil. 1 cor. 40 fil.
7. »Datinile Romanilor la înmormântări« de G. Pop, (1 fascicol) cor. — 20 fil.
8. »Cicero despre bătrânețe« (de senectute de Andr. Liviu, edată de Gavril Pop (1 fasc.) 1 cor. — fil.

Preț scăzut.

Cruce sau stea electrică dublă.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorază, pe garanție: reumă, ischias, astma, vițitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gâlbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, înfluenza, pre cum ori ce boală nervoasă. Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult 44 zile își capătă banii îndată înderept. Unde nu mai ajută nimic, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înviorarea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor. (de folosit la boale învechite.)

Prețul unui aparat mic 4 cor. (de întrebuințat la morburii mai ușoare.)

Centrala de expediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străinătate.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

6-24.